

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Politikerutbildning för mandatperioden 2023-2026

Dag 2 - 17/1 2023

Del 12. Arbeta i offentlig sektor, mutor och korrupktion, hot och våld mot förtroendevalda

Torbjörn Åkerblad, kanslichef och bitr. kommundirektör

Policy mot hot och våld i arbetet

- Det är viktigt att inte acceptera våld som en del av vardagen utan göra allt som är möjligt för att minimera riskerna och ge dem som ändå drabbas bästa tänkbara stöd.
- Hot och våld mot anställd, elev eller förtroendeman i Vaggeryds kommun är inte bara ett allvarligt arbetsmiljöproblem utan även ett hot mot demokratin.
- Policyn utgår främst från den lagstiftning som finns inom arbetsmiljöområdet, den ersätter inte de krav som ställs där men förtydligar och beskriver särskilt hur Vaggeryds kommun ser på förekomsten av hot och våld i kommunens verksamheter.
- Policyn omfattar samtliga anställda, elever och förtroendevalda i Vaggeryds kommun.

Mål och uppföljning

Mål	Mätetal
Att så långt det är möjligt förebygga att personal, elever och förtroendevalda utsätts för hot eller våld i arbetet.	Antal tillbud Antal arbetsskador Medarbetarenkät Antal allvarliga tillbud/arbets skador anmälda till AV.
Att arbeta förebyggande och skapa handlingsberedskap och visa på förhållningssätt vid hot och våldssituationer.	Upprättade riktlinjer för arbetsplats /verksamhet Verksamhetspecifika riskanalyser och riskbedömningar. Verksamhetspecifika handlingsplaner.
Att ge stöd för att mildra konsekvenserna när något inträffat.	Uppföljning av händelser Använda expertresurser inom företagshälsovård, skolhälsovård.

Definition - Hot och våld

- Med begreppet hot och våld menas egentligen handlingar som faller under allmänt åtal. Det kan till exempel innebära misshandel, trakasserier, förtal, ofredande, olaga hot eller att man i sin yrkesroll utsätts för påtryckningar i beslut som leder till korrupcion. I policyn används begreppet allvarlig händelse som inbegriper handlingar av dessa slag.
- Som förtroendevald politiker har utsattheten för våld och hot ökat i samhället. Det är därför viktigt att kunna känna att det finns ett professionellt stöd i den kommunala organisationen. Alla händelser av hot eller våld som drabbar förtroendevald måste därför anmälas/meddelas till kommunalråd/nämndsordförande, polisen, partikansli och beredskapssamordnaren.

Ansvar och roller

- Ytterst är det kommunfullmäktige och respektive verksamhetsnämnd som har arbetsgivaransvaret med ansvar för arbetsmiljön inom Vaggeryds kommun.
- Kommunfullmäktige har fördelat arbetsmiljöarbetet till respektive nämnd som i sin tur fördelat det operativa arbetet i verksamheterna till förvaltningschef, som i sin tur har lämnat arbetsuppgifter vidare till nästa chefsnivå.
- Kommunfullmäktige och respektive nämnd ansvarar för de förtroendevalda. Gemensamt för alla är att dokumentation ska ske vid händelser genom tillbudsanmälan till arbetsmiljöverket eller anmälan om arbetsskada till försäkringskassan/arbetsmiljöverket och vid behov polisanmälan.

Stöd i arbetet

- Säkerhets- och beredskapssamordnarens roll i kommunen innebär bland annat systematiskt säkerhets- och brandskyddsarbete utifrån lagstiftning.
- Det sker t ex genom information och utbildning men också i praktiskt säkerhetsarbete med polisen. Samordnaren kan vara ett stöd för verksamheterna i arbetet med riskanalyser, riskbedömningar och skrivande av handlingsplaner.
- Det är viktigt att samordnaren får vetskap om händelser med hot och våld för att på ett effektivt sätt kunna planera för förebyggande åtgärd.
- Hot och våld ska alltid anmälas till arbetsgivaren och bör dessutom polisanmälas. Situationer med hot och våld kan ibland vara svåra att bedöma och innan polisanmälan görs, bör samråd ske med verksamhetschef, personalchef eller säkerhets- och beredskapssamordnare.
- Politiker har lagstadgad rätt att begära att polisanmälan blir åtkomstskyddad.

Rapportering och förebyggande arbete

- Enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren anmäla allvarliga personskador och allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket skyndsamt via www.anmalarbetsskada.se.
- Anmälan görs av chef om möjligt tillsammans med den anställde och skyddsombud. En kopia av anmälan skickas till personalenheten och säkerhets- och beredskapssamordnare.
- Samtliga hot- eller våldssituationer som inte leder till en direkt skada ska även rapporteras som allvarligt tillbud.
- Det är viktigt att arbeta förebyggande för att bemöta och hantera olika former av hot- och våldssituationer. Såväl medarbetare som elever, brukare, förtroendevalda och besökare ska kunna känna sig trygga. Arbetsplatsens regler och rutiner ska följas. Ett konsekvent handlande skapar trygghet.
- Samtliga tillbud, olyckshändelser och arbetsskador ska dokumenteras, rapporteras och utredas enligt rutin.

Mutor och korruption

- Vi arbetar på medborgarnas uppdrag har därför ett särskilt ansvar att bekämpa mutor och andra former av korruption. Detta är en grundförutsättning för medborgarnas förtroende och för ett rättssamhälle.
- Lagreglerna om mutor och bestickning finns i brottsbalken och omfattar alla arbetstagare - tagande och givande av muta 10 kap. brottsbalken (BrB).

Var går gränsen?

- I alla sammanhang där erbjudanden om gåvor, rabatter, provisioner, måltider, resor, konferenser, fritidserbjudanden eller tjänster erbjuds måste man fråga sig varför ett sådant erbjudande lämnas.
- Att helt undvika att ta emot gåvor kan vara svårt i situationer av mer social kutym. Många gånger är det acceptabelt att ta emot en enstaka arbetsmåltid av vardaglig karaktär, enklare prydnadsföremål och minnesgåvor. Likaså är det många gånger godtagbart med enklare uppvaktning på födelsedagar eller vid sjukdom.
- Att ta fram och besluta om riktlinjer för hur gåvor och förmåner ska hanteras underlättar och förtydligar hur vi ska tänka. Om man är osäker på hur en gåva eller förmån ska hanteras bör man ta upp frågan med ansvarig verksamhetschef.
- Är du osäker – avstå.

Generella riskområden

Upphandling och inköp

- Vid upphandling finns det risk att kraven som ställs medvetet eller omedvetet gynnar någon eller några leverantörer i stället för att på ett sakligt sätt beskriva myndighetens behov.

Konsulter

- Det kan även uppstå svårigheter att förena centrala värden i ett företag med den värdegrunden för offentlig sektor.

Rekrytering

- Risken för vänskapskorruption är betydande vid rekrytering.

Informationshantering och it-säkerhet

- Genom hot eller påtryckningar, andra former av otillåten påverkan eller rena mutor kan enskilda personer eller kriminella organisationer försöka få tillgång till strategisk informationen.
- **Gåvor, representation och resor**
- Risken med att ta emot en gåva, medverka vid gratisevenemang eller få reseerbjudanden är att det uppstår en tacksamhetsskuld till givaren och att mottagaren kan tänkas särbehandla givaren på något sätt i framtiden. Bara misstanken om att opartiskheten inte upprätthålls kan skada förtroendet.

VÄGLEDNING FÖR ANSTÄLLDA INOM KOMMUNER, LANDSTING OCH REGIONER

SKR har tagit fram en vägledning för oss som är verksamma inom kommuner och regioner:

[Om mutor och jäv](#)

Följ gärna upp dessa frågor

- Prata gärna om detta inom era partigrupper
- Tänk på att inte blanda privat e-post med kommunens mejlkonton. I princip alla mejl som inkommer till kommunens mejlkonton är allmän handling som kan begäras ut av media och allmänhet. Det kan också uppfattas som påtryckning om man skickar privat mejl från kommunens konto.

Lokal policy

- [Policy visseblåsarfunktionen \(vaggeryd.se\)](http://vaggeryd.se)
- [Policy mot hot och våld i arbetet med riktlinjer \(vaggeryd.se\)](http://vaggeryd.se)

SKR vägledning och utbildning

- [Mot mutor och jäv | SKR](#)
- [Motverka korrupcion | SKR](#)

